

Latvijas Drošības un aizsardzības
industriju federācija

Elīna Egle-Ločmele
Juris Ciganovs
Māris Andžāns

LATVIJAS DROŠĪBAS UN AIZSARDZĪBAS INDUSTRIJAS STĀSTI

SATURS

Priekšvārds	5
Apsveikumi Latvijas Drošības un aizsardzības industriju federācijas 10. gadskārtā	
Latvijas Republikas Saeimas Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisijas priekšsēdētājs Raimonds Bergmanis	7
Latvijas Republikas ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs	9
Latvijas Republikas aizsardzības ministre Ināra Mūrniece	11
Latvijas Republikas iekšlietu ministrs Māris Kučinskis	13
Latvijas Drošības un aizsardzības industriju federācijas padomes priekšsēdētājs Agris Dundurs	15
I. <i>Juris Ciganovs</i>. Latvijas armijas tehniskās apgādes un militārās industrijas pirmsākumi	
	17
II. <i>Māris Andžāns</i>. Starp pagātnes un nākotnes kariem un militārajām tehnoloģijām	
	35
III. <i>Elīna Egle-Ločmele</i>. Latvijas pievienošanās NATO un ES nozīme aizsardzības industrijas attīstībai	
	47
Pēcvārds	119

Juris Ciganovs

**LATVIJAS ARMIJAS
TEHNISKĀS APGĀDES
UN MILITĀRĀS INDUSTRIJAS
PIRMSĀKUMI**

Stāsts par mūsu valsts aizsardzības sistēmas veidošanu sākās vienlaicīgi ar tās tapšanu un attīstību. Arī stāstu par Latvijas armiju un Latvijas karavīriem varēja sākt līdz ar brīdi, kad 1918. gada 18. novembrī Rīgas pilsētas II teātrī (tag. Latvijas Nacionālais teātris) tika proklamēta Latvijas Republika.

Tūlīt pēc valsts pasludināšanas Kārļa Ulmaņa vadītās Latvijas Pagaidu valdības rīcībā nebija savu bruņoto spēku un arī iespēju topošā karaspēka daļas apgādāt ar kara materiāliem, apģērbu un pārtiku. Galvenā uzmanība tika pievērsta kaujas sastāva organizēšanai. Pirmās latviešu karaspēka vienības veidojās ar ārvalstu bruņotā spēka atbalstu (1. latviešu atsevišķā brigāde ar Vācijas 8. armijas un Ziemeļlatvijas brigāde – ar Igaunijas armijas līdzdalību) un nepieciešamos pārtikas līdzekļus un kara materiālus saņēma no šo armiju intendantūru noliktavām. Savu apgādes sistēmu varēja sākt attīstīt tikai pēc šo daļu galīgas saformēšanas. Arī to intendantūras veidojās organizatoriski atšķirīgas. Reāli šis darbs sākās pēc vienotas Latvijas armijas nodibināšanas 1919. gada 11. jūlijā, kad pēc vienotas Latvijas armijas nodibināšanas 1919. gada 10. jūlijā – jau nākamajā dienā armijas virspavēlniecība izveidoja vienotu armijas apgādes iestādi: Kara apgādības pārvaldi.

Pirmo Latvijas Republikas Pagaidu valdības kontrolēto karaspēka vienību akūta nepieciešamība Neatkarības kara apstākļos bija nodrošināt savu karaspēku ar intendantūras materiāliem: pārtiku, elpi, apģērbu un uzkabes priekšmetiem. Apgādes jautājumu risināšanai tika izveidota Galvenā rekvizīcijas komisija Iekšlietu ministrijas pārziņā un speciāla valsts institūcija – Apgādības ministrija, kuras uzdevums bija rūpēties par pārtikas, apģērba un pirmās nepieciešamības priekšmetu sagādi un to nodošanu armijas apgādes jaunformējamo struktūru rīcībā. Grūtības radīja tas, ka valsts teritorijā jau vairākus gadus bija risinājusies Pirmā pasaules kara darbība, sējumu platības bija samazinājušās, turklāt šeit karojošo valstu armijas bija veikušas pārtikas līdzekļu un citu kara materiālu rekvizīcijas. Rekvizīcijas un pārtikas produktu izņemšanas akcijas 1918. gada beigās un 1919. gada pirmajā pusē, jau Neatkarības kara apstākļos, veica gan P. Stučkas vadītās Padomju Latvijas varas iestādes, gan te esošās Vācijas, Igaunijas, Polijas un Lietuvas armijas intendantūras. Un Latvijas armijas apgādes dienestiem 1920. gada sākumā, Latgales atbrīvošanas operācijas laikā, bija jānodrošina zināms pārtikas līdzekļu daudzums Polijas karaspēkam, kas cīnījās pret lieliniekiem.

Dramatiska situācija bija ar Latvijas armijas pirmo vienību apgādi ar apģērbu un ekipējumu, jo Pirmajā pasaules karā izpostītā Latvijas rūpniecība vairs nerāžoja šo priekšmetu izgatavošanai nepieciešamās izejvielas, tāpēc iepirkumi bija jāveic ārzemēs un jānodrošina to piegāde. Armijas apgādes dienesti izveidoja pirmās šūšanas un remontdarbnīcas, ar kuru saražoto produkciju mēģināja novērst apģērbu, apavu un ekipējuma priekšmetu akūto trūkumu Latvijas armijas apakšvienībās. Tomēr 1920. gada vasarā, Neatkarības kara beigās, tikai nedaudz vairāk par 50% no armijas personālsastāva varēja uzskatīt par gērbtiem atbilstoši minimālām karadienesta prasībām.

Saskaņā ar Latvijā valdošo militāro doktrīnu armijas intendantūras nozare pārzināja apgādi ar pārtiku, elpi, apģērbu un ekipējuma priekšmetiem. Pēc armijas

pārejas uz mierlaika štatu 1921. gada 31. martā to pārņēma Apsardzības (no 1923. gada – Kara) ministrijas apgādes struktūras. Tika izveidota apgādes dienestu trīspakāpju sistēma: apgādes centrālās iestādes, divīziju intendantūras un pulku, kā arī tiem pielīdzināto karaspēka vienību apgādes struktūras. Kara saimniecības pārvaldi 1924. gada 18. jūnijā pārveidoja par Galveno intendantūras pārvaldi. Tās pārraudzībā atradās visi ar pārtikas un mantu apgādi saistītie dienesti. Šāda armijas apgādes organizācijas struktūra pastāvēja līdz 1933. gadam.

Apgādes sistēmas uzdevums bija nodrošināt armiju ar nepieciešamajiem kara priekšmetiem, kā arī gatavot pārtikas un mantu uzkrājumus iespējamās mobilizācijas gadījumā saskaņā ar izstrādātajiem mobilizācijas un armijas apakšvienību plāniem. Paralēli valsts tautsaimniecības atjaunošanās procesam armijas apgāde pakāpeniski uzlabojās. Jau dažus gadus pēc Neatkarības kara beigām tā tika apgādāta ar vietējo lauksaimnieku precēm – intendantūra no viņiem iepirka pārtiku izsoļu ceļā un slēdzot ilgtermiņa līgumus par dažādu ražojumu iegādi.

Pārtiku un elpi iepirka pārsvarā centralizēti no vietējiem lauksaimniecības produktu ražotājiem un pārtikas rūpniecības uzņēmumiem, pēc iespējas cenšoties izvairīties no starpnieku pakalpojumiem un ievērojot saimnieciskā izdevīguma principu. Pēc 1929. gada Galvenā intendantūras pārvalde visā valsts teritorijā sāka veidot speciālas iepirkuma komisijas, kas organizēja lauksaimniecības produktu iegādi no ražotājiem.

Pirmajos gados pēc armijas pārejas uz mierlaika štatu Latvijas armijas karavīru apgāde ar apģērbu un ekipējumu bija nepietiekama, dažās karaspēka vienībās pat slikta. Gandrīz visas izejvielas armijas apģērba un ekipējuma priekšmetu izgatavošanai bija jāieved no ārzemēm. Liela nozīme apgādē ar apģērbu bija 1920. gadā izveidotajai Kara saimniecības pārvaldes Tehniskajai komitejai, kas izstrādāja pirmos noteikumus par apģērbu, apavu un veļas, kā arī ekipējuma priekšmetu kvalitāti un veidu armijas vajadzībām un noteica to lietošanas termiņus. Tika izstrādāti arī karavīru apģērbu un ekipējuma tehniskie apraksti. Šajā laikā audumu un dažādus ekipējuma priekšmetu izgatavošanas materiālus armijas vajadzībām sāka ražot vietējie ražošanas uzņēmumi. No 1924. gada intendatūras apgādes priekšmetus ražoja tikai no Latvijā izgatavotiem materiāliem.

Intendantūras dienestiem valsts aizsardzības un mobilizācijas dokumentos bija jāizstrādā armijas stratēģisko rezervju sagatavošanas un izvietojuma plāni. Tika paredzēts, ka, sākot gatavošanos iedzīvotāju mobilizācijai un jaunu karaspēka vienību veidošanai, formēšanās rajonos tiks izvietoti nepieciešamo kara materiālu (tajā skaitā pārtikas, elpes, apģērbu un ekipējuma priekšmetu) krājumi, kas būs ekvivalenti veidojamo karaspēka vienību lielumam. Armijas intendatūras dienestu uzdevums bija sagatavot šīs rezerves potenciālās izvietojuma vietas un nepieciešamības gadījumā pārvietot saskaņā ar mobilizācijas plāniem. Bija paredzēts, ka iespējamā militārā konflikta un valsts iedzīvotāju mobilizācijas karadienestam gadījumā jauno karaspēka daļu formēšanas vietās pārtiku, apģērbu un kara materiālus izsniegs no tuvāk esošajām armijas noliktavām, bet turpmāk pārtiku nodrošinās rekvizīciju un kara laika iepirkumu veidā. Armijas vadība uzskatīja, ka karaspēka apgādi ar pārtiku kara laikā jāorganizē tā, lai visus nepieciešamos produktus sagādātu uz vietas valsts teritorijā, jo iespējamā militārā konflikta gadījumā nevarēs paļauties uz ārzemēs veiktajiem iepirkumiem.

Ap 1930. gadu Latvijas armijas intendatūrā sākās organizatoriskās pārmaiņas. Lai optimizētu apgādes centrālo iestāžu darbu, novērstu funkciju dubultošanos, kā arī samazinātu pārvalžu štatus, 1933. gada 1. aprīlī visas Kara ministrijas

Liepājas kājnieku pulka drēbnieku darbnīca. Liepāja. 20. gadu beigas

Siguldas pulka karavīru veikalā. Gulbene. 30. gadu otrā puse

pārvaldes – Galvenā intendantūras pārvalde, Bruņošanās pārvalde, Kara būvniecības pārvalde, Sanitārā pārvalde, Budžeta un kredītu pārvalde – tika apvienotas vienā Apgādes pārvaldē. Par armijas apgādi ar intendantūras materiāliem un priekšmetiem tajā atbildīga bija Intendantūras daļa ar četrām nodaļām: Pārtikas, Mantu (rūpējās par saimniecisko piederumu iegādi), Tehnisko (gādāja par apģērbu specifikāciju un nomenklatūru) un Mobilizācijas nodaļu.

*Latvijas karavīrs bāzē ECHO pie Divānijas Irākā, 2007. gads.
Foto: Normunds Mežiņš, Aizsardzības ministrija*

2022. gads un otrais karš Ukrainā Latvijas aizsardzības pilnveides centienus ir vēl vairāk pastiprinājis. Latvija turpina palielināt aizsardzības izdevumus, un tos plānots kāpināt vismaz līdz trim procentiem no iekšzemes kopprodukta 2027. gadā.⁴ Pieaugošais finansējums ļauj paplašināt bruņojuma klāstu un apmēru. Stiprinot savas valsts aizsardzību, Latvija ir arī uzsākusi darbu pie obligātā militārā dienesta atjaunošanas.

Miera un konfliktu ietekme uz militārajām tehnoloģijām

Būtisku transformāciju piedzīvojis arī bruņoto spēku materiāltehniskais nodrošinājums. Globālais karš pret terorismu priekšplānā izvirzīja cīņu ar nevalstiskiem spēlētājiem – teroristu grupām un indivīdiem, kas lielākoties bija saistīti ar islāma ekstrēmismu. Tika radīta bruņutehnika, kas labāk spēj izturēt improvizēto ierīču radītos sprādzienus, un aizvien spējīgāki bezpilota lidaparāti gan novērošanai,

⁴ Deklarācija par Artura Krišjāņa Kariņa vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību, 14.12.2022. <https://www.mk.gov.lv/lv/media/14490/download?attachment>, p. 7.

Bezpilota lidaparāts pasākumā Industrijas dienas NBS 2022 Ādažu bāzē, 2022. gads.

Foto: Gatis Indrēvics, Aizsardzības ministrija

gan kaujas darbību veikšanai. Tika attīstītas elektroniskās izlūkošanas un novērošanas sistēmas, ko vērst pret teroristiem un ar tiem saistītām personām.

Šajā gadsimtā būtiski ir attīstījusies kibertelpa. Koordinētie kiberuzbrukumi pret Igauniju 2007. gadā iezīmēja kiberkonflikta nozīmību. Kibertelpa aizvien pārliecinošāk kļūst par līdzvērtīgu karadarbības vidi līdzās sauszemei, jūrai, gaisam un kosmosam un jau ir neatņemama gandrīz ikviena bruņota konflikta daļa. Līdz ar to kiberaizsardzība ir ļoti svarīga bruņoto spēku darbības joma.

Straujā kibertelpas attīstība šīs tūkstošgades pirmajos desmit gados pakāpeniski paplašināja ikvienam pieejamās informācijas apmēru un informācijas manipulācijas iespējas. Arī informācijas operācijas un aizsardzība pret maldināšanu elektroniskajā informācijas telpā ieņem aizvien lielāku lomu ikdienā un bruņotu konfliktu norisē – gan cīņā par viedokļiem nopietnos strīdos iesaistītajās valstīs, gan cīņā par starptautiskās sabiedrības simpātijām.

Pēdējo gadu laikā aizvien lielāku aktualitāti atgūst kosmosa vide. Bruņotajos konfliktos vēl nozīmīgākas kļūst globālās navigācijas sistēmas, satelītu nodrošinātie sakari un satelītu novērošanas spējas. Saglabājas kosmosa ieroču potenciāls – satelītu notriekšana, satelītu izstumšana no orbītas vai bojāšana, nekinētiska iedarbība uz satelītiem, kā arī kinētiska iedarbība no objektiem kosmosā pret mērķiem uz zemes.

Krievijas kara Ukrainā mācības

Lai gan 2014. gadā plaši tika apspriesta Krievijas bruņoto spēku modernizācija un salīdzinoši inovatīvā pieeja (tā saukto “zaļo cilvēciņu” un citu metožu pielietošana, kas vēlāk daudzviet tika analizēta un apspriesta kā hibrīdkarš), 2022. gadā Krievija pārsteidza ar jaunas pieejas trūkumu. Masīvais un neslēptais uzbrukums Ukrainai lielā mērā atgādināja 20. gadsimta karus, tostarp Krievijas karadarbību Čečenijā. Protams, šobrīd Krievijas bruņojums daudzās kategorijās ir modernāks. Vērā ņemamas atšķirības iezīmē novērošanas un kaujas bezpilota lidaparāti, kā arī kiberuzbrukumi un informācijas operācijas.

Raugoties no Ukrainas perspektīvas, ir virkne faktoru, kas tai ļauj turēties pretī Krievijas uzbrukumam, piemēram, veiksmīga stratēģija un taktiskie risinājumi, decentralizēta un efektīva komandvadība, augsta morāle bruņotajos spēkos, elitē un sabiedrībā, kā arī izdoma un atjautība. Būtisks ir arī PSRS laika bruņojums, sevišķi pretgaisa aizsardzības sistēmas un lidaparāti, kuru prasmīga izmantošana neļauj Krievijai gūt pārsvaru debesīs. Veiksmīga pretestība nebūtu iespējama bez rietumvalstu atbalsta, jo īpaši bez bruņojuma un izlūkošanas informācijas.

Rietumu piegādātais bruņojums Ukrainai demonstrēja tehnoloģiskā pārākuma nozīmi, galvenokārt cīņā pret tankiem un citiem bruņu transportlīdzekļiem, kā arī pret gaisakuģiem un kuģiem. Svarīga loma bija bezpilota lidaparātiem – gan identificējot mērķus artilērijas triecieniem, gan bezpilota lidaparātiem veicot triecienus pa mērķiem (tostarp izmantojot komerciālus, kaujas darbībām pielāgotus bezpilota lidaparātus). Uzbrukumi ar bezpilota peldlīdzekļiem demonstrēja gan Ukrainas izdomu, gan šīs kategorijas bezpilota sistēmu progresu un līdz ar to kuģu ievainojamības. Savukārt bezpilota lidaparātu loma, saziņa bruņotajos spēkos un ar Ukrainas un starptautisko sabiedrību būtu daudz sarežģītāka, ja Ukrainai nebūtu pieejama ASV kompānijas *SpaceX* satelītsakaru sistēma *Starlink*.

Ar skatu uz nākotnes karadarbības un citu krīžu vidi

Krievijas karš Ukrainā ļauj izdarīt virkni secinājumu par nākotnes karadarbības vidi. Kari, protams, būs atšķirīgi. Katra kara raksturs būs atkarīgs no iesaistītajām pusēm un jo īpaši no tām pieejamajiem resursiem. Nākotnes karos krustosies pagātnes, tagadnes un nākotnes tehnoloģijas. Tāpat nevar aizmirst par konfliktiem ar nevalstiskiem grupējumiem, sevišķi ar teroristiskajām organizācijām, kas savu lomu var atkal palielināt.

Atkarībā no norises vietas un iesaistītajiem dalībniekiem bruņotie konflikti norisināsies visās karadarbības vidēs vai to lielākajā daļā – uz sauszemes, jūrā, gaisā, kosmosā un kibervidē. Konfliktos ar modernu bruņoto spēku līdzdalību visas piecas vides būs savstarpēji integrētas.

Būtiska nozīme saglabāsies šķietamiem pagātnes reliktiem, tostarp tankiem un artilērijas sistēmām. Ne mazāk būtiska nozīme būs “pret” ieročiem – prettanku, pretkuģu, pretgaisa aizsardzības sistēmām. Konfliktos starp vājākiem spēlētājiem

Bezpilota sauszemes aparāts pasākumā Industrijas dienas NBS 2022 Ādažu bāzē, 2022. gads. Foto: Gatis Indrēvics, Aizsardzības ministrija

pagātnes tehnoloģijas joprojām dominēs. Gan vāju, gan spēcīgu spēlētāju konfliktos nozīmīga loma būs lētiem un viegli pieejamiem tehnoloģiskajiem risinājumiem apvienojumā ar viediem taktiskajiem risinājumiem un stratēģijām.

Nākotnē aizvien lielāka nozīme būs daļēji vai pilnīgi autonomām sistēmām – ne vien bezpilota lidaparātiem, bet arī bezpilota jūras aparātiem un bezpilota sauszemes aparātiem. Bezpilota un citās militārajās sistēmās vēl aktuāls kļūs mākslīgais intelekts. Ar tā palīdzību varēs nodrošināt lielāku procesu automatizāciju un jaunu funkciju nodošanu autonomām sistēmām. Tomēr cilvēka loma neizzudīs – tā joprojām būs noteicoša.

Masu iznīcināšanas ieroči var šķīst vien pagātnes liecība, tomēr to pielietošanu pilnībā izslēgt nevar. Par to ir atgādinājusi ne vien Krievijas kodolretorika karā ar Ukrainu, bet arī Krievijas ķīmisko ieroču pielietošana pret tās kritiķiem 2018. un 2020. gadā, kā arī ķīmisko ieroču lietošana Sīrijas pilsoņu karā. Maz ticams, ka pārskatāmā nākotnē pasaule kļūs brīva no masu iznīcināšanas ieročiem. Vairāk iespējams ir pretējs process, tostarp pašreizējo deviņu valstu kodolkluba paplašināšanās, piemēram, Irānai iegūstot kodolieročus.

Gatavojoties nākotnes kariem, svarīgi pievērst uzmanību civilmilitārajai sadarbībai un līdz ar to civilā sektora nozīmei ikvienas valsts aizsardzībā. Būtiska loma būs daudzpusīgai kritiskās infrastruktūras aizsardzībā, policijas, robežsardzes un glābšanas dienestu darbam, kibernetiķu drošībai, izlūkošanai un pretizlūkošanai, civilajai

Rīgas ostā ienāk līdz šim lielākais karakuģis – ASV uzbrukuma desantkuģis USS Kearsarge, 2022. gads. Foto: Gatis Dieziņš, Aizsardzības ministrija

*NATO lidmašīna AWACS starptautiskajā lidostā Rīga. 2020. gads
Foto: NBS*

2018. gadā tika atklāta militārajām vajadzībām attīstītā Garkalnes dzelzceļa infrastruktūra
Foto: NBS

Uzņēmumi, kas neatlaidīgi strādāja starptautiskā vidē, sadarbojās ar citu valstu uzņēmumiem un reaģēja uz alianses vajadzībām, iesaistījās *DAIF Latvija*, pilnveidoja savas zināšanas un dalījās ar tām, lai militāros tirgos sevi apliecinātu arī citi uzņēmumi.

Ārvalstu ražotāju tehnoloģiju integrācijā, tehnoloģiju pārņemšanā un uzturēšanā ir virkne lielisku partnerību, kas uzņemto saistību dēļ nav atklājamas. Īpaši ir tie projekti, kuros Latvijas uzņēmumi ir veiksmīgi pildījuši uzticētos iepirkumus. Savu pieredzi sadarbībā ar bruņotajiem spēkiem sakaru un būvniecības jomā mērogoja SIA *BELSS*, uzvarot *NSPA* izsludinātajā iepirkumā par mobilās nometnes aprīkojuma piegādi.¹³

Viens no atzinīgākajiem vērtējumiem Latvijas uzņēmumam minēts *NSPA* paziņojumā par akciju sabiedrības *UPB* paveikto 2019. gadā, kad tā izpildīja darbus atbilstoši augstākajiem militārajiem standartiem, ātrāk un ar zemākām izmaksām, nekā plānots.¹⁴

Augstu novērtējumu militārā tirgū saņēma arī SIA *VALPRO*, kuras piedāvājums tika atzīts par atbilstošu visās *NSPA* atlases kārtās un ieguva tiesības parakstīt pamatlīgumu par iespēju 3 līdz 5 gadu periodā apgādāt NATO dalībvalstu un partnervalstu militāros spēkus ar militārās specifikācijas degvielas kannām.¹⁵

¹³ Izvietojamās nometnes un aprīkojuma piegāde *NSPA*. *BELSS*. <https://www.belss.lv/en/projects/parvietojamas-nometnes-iekartu-un-aprikojuma-piegade-nspa/>

¹⁴ *NSPA* Supports NATO Troops in Latvia. *NSPA*. 24.10.2019. <https://www.nspa.nato.int/news/2019/nspa-supports-nato-troops-in-latvia>

¹⁵ *VALPRO* paraksta līgumu ar NATO Atbalsta un iepirkumu aģentūru. 01.09.2019. *DAIF Latvija*. <https://federacija.lv/lv/jaunumi/valpro-paraksta-ligumu-ar-nato-atbalsta-un-iepirkumu-agenturu>

SIA BELSS nodrošina NATO prasībām atbilstošas militāras, ātri uzstādāmas teltis

Pēc NSPA pasūtījuma UPB uzbūvētas kazarmas Ādažu militārajā bāzē

*SIA VALPRO
militārās specifikācijas
degvielas kannu līnija,
kas ir populāra visas
pasaules bruņotajos
spēkos*

Edge Autonomy drons2056. Foto: Gatis Indrēvics. Aizsardzības ministrija

Atlas Aerospace bezpilota lidaparāts. Foto: Gatis Dieziņš, Aizsardzības ministrija

Savu varēšanu sniegt atbalstu pierādīja arī Latvijas dronu ražotāji, kas nu jau ieguvuši pasaules atzinību. Saskaņā ar 2018. gadā parakstīto vienošanos 2019. gadā NBS testēšanas nolūkos piegādātas Latvijas ražotāju *UAV Factory* (tag. *Edge Autonomy*) un *Atlas Aerospace* bezpilota lidaparātu sistēmas.¹⁶

¹⁶ Nacionālie bruņotie spēki testē Latvijas ražotāju dronus. Delfi, 22.07.2019. <https://www.delfi.lv/bizness/tehnologijas/video-nacionalie-brunotie-speki-teste-latvijas-razotaju-dronus.d?id=51299983>

2014. gada 11. jūlijā Rīgā notika pirmā Baltijas valstu aizsardzības industriju organizāciju sanāksme

Starptautiskās partnerības **DAIF Latvija** biedru izaugsmei

Aizsardzības un drošības industrijā ir augsts pieprasījums pēc zināšanām un tehnoloģiju ietilpīgiem produktiem, kam nepieciešamas apjomīgas investīcijas produktu izstrādē. Ierobežota pašmāju pieprasījuma un finanšu pakalpojuma pieejamības apstākļos uzņēmumi un pētniecības iestādes izsenis ir atvērti partnerībām gan nacionālā, gan starptautiskā līmenī.

DAIF Latvija kopš darbības pirmsākumiem uzsāka komunikāciju ar līdzīgām organizācijām pasaulē. Simboliski, ka pirmais saprašanās memorands 2013. gada martā tika noslēgts ar Korejas Aizsardzības industriju asociāciju (*KDIA*), kad Rīgā viesojās plaša Korejas uzņēmēju delegācija. Pašlaik šie uzņēmumi ir apliecinājuši savu konkurētspēju un aktīvi iesaistās NATO dalībvalstu apgādē apstākļos, kad aizsardzības industrija nespēj nodrošināt strauji pieaugošo pieprasījumu Ukrainas kara dēļ.

Notika intensīva pieredzes apmaiņa, un pirmais trīspusējais saprašanās memorands starp *DAIF Latvija*, Igaunijas Aizsardzības industriju asociāciju un Lietuvas Drošības un aizsardzības industriju asociāciju tika parakstīts 2013. gada 18. jūnijā Parīzē militārajā izstādē *MILPOL*.

Šo gadu laikā *DAIF Latvija* ir viesojusies pie saviem sadarbības partneriem to rīkotajos pasākumos, organizējusi tikšanās ar Baltijas valstu aizsardzības ministriju, NATO Kiberaizsardzības ekselences centra Tallinā un NATO Enerģētikas drošības ekselences centra Viļņā vadību. Daudz diskutēts par sadarbību militārās pētniecības un inovācijas jomā, īstenota viedokļu saskaņošana ES līmenī un aktīvāku saskaņošana starptautiskos pasākumos. Pašlaik ir skaidrs, ka sadarbībai

Saab sauszemes kauju sistēmas

jānorisinās vēl ciešāk un jāveic mērķtiecīga informācijas apmaiņa par biedru interesēm un spējām dalībai NATO un ES jaunajās iniciatīvās.

Baltijas valstu aizsardzības spēju attīstības kontekstā vēsturisks un joprojām rets piemērs Eiropas dalībvalstu sadarbībā apvienotu iepirkumu īstenošanā ir 2013. gada 23. aprīlī *EDA* un Igaunijas, Latvijas, Lietuvas, Čehijas un Polijas vienošanās par *Carl Gustaf* munīcijas iepirkumu. 2014. gadā *EDA* iesaistīto dalībvalstu vārdā parakstīja pamatlīgumu ar ražotāju *Saab*. Pasūtījuma summa bija 13,6 miljoni eiro, un piegādes notika laikā no 2015. līdz 2016. gadam.¹⁷ Tas bija viens no projektiem, kas 2014. gadā pamudināja Zviedrijas vadošo aizsardzības uzņēmumu *Saab* kļūt par pirmo *DAIF Latvija* asociēto biedru un uzsākt sadarbību piegādes ķēdes stiprināšanā ar citiem Latvijas uzņēmumiem.

EDA pastāvīgas konsultācijas tika uzsāktas arī ar dalībvalstu privātā un akadēmiskā sektora pārstāvjiem. *DAIF Latvija* pastāvīgi iesaistījās konsultācijās un informēja biedrus par iespējām pievienoties izpētēs un programmās. Konsultācijas

¹⁷ *EDA places first order for Carl-Gustaf ammunition.* 11.06.2015. <https://eda.europa.eu/news-and-events/news/2015/06/11/eda-places-first-order-for-carl-gustaf-ammunition>